

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Мамедовій Інні Степанівні «Формування мотивації учнів середніх класів
до різних видів рухової активності в системі фізичного виховання» на
здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 на кафедрі теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України 07 листопада 2023 року Мамедової Інни Степанівни було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Формування мотивації учнів середніх класів до різних видів рухової активності в системі фізичного виховання» (науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Трачук С. В.).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання було прийнято рішення надати здобувачці Мамедовій Інні Степанівні позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Аналіз науково-методичної літератури, присвяченої дослідженню сучасних тенденцій з підвищення рухової активності молоді в секторі освіти та пошуку ефективних підходів для забезпечення безпечного для життя і здоров'я освітнього середовища в контексті збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління.

В останні десятиліття в різних країнах світу рухова активність розглядається як потужний засіб зміцнення здоров'я населення, забезпечення високої працездатності, якості життя. Сьогодні рекреаційно-оздоровча спрямованість превалює в передових системах фізичного виховання і є основою здорового способу життя населення.

Вітчизняні науковці досліджували також системи фізичного виховання школярів за кордоном, де діють навчальні програми, що ґрунтуються на принципі варіативності. вони стверджують, що такі підходи сприяють оптимізації рухової активності учнів, збільшенню інтересу до фізичного

виховання та формують навички здорового способу життя. Актуальним є дослідити структуру рухової активності учнів середніх класів, які мешкають міській і сільській місцевості, її вплив на фізичний стан підлітків і визначення організаційно-педагогічних умов, що сприятимуть залученню учнів до різних форм урочних і позаурочних занять фізичного виховання.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Мамедової Інни Степанівни спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на кафедрі теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016–2020 рр. за темою 3.1. «Теоретико-методичні основи вдосконалення програмно-нормативних засад фізичної підготовки дітей, підлітків і молоді» (номер державної реєстрації 0111U001626), керівник теми – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Круцевич Т. Ю., та Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр. за темою 3.1 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» (Номер державної реєстрації 0121U108938), керівник теми – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Трачук С. В. Автор – співвиконавець теми. Внесок здобувача полягає в обґрунтуванні та розробці організаційно-методичних умов формування мотивації учнів середніх класів до різних видів рухової активності в системі фізичного виховання.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі:

- вперше на основі факторного аналізу структурних складників, які визначають фізичний стан і рухову активність учнів середнього шкільного віку різних територіальних локацій визначено доступні, інформативні показники, що несуть не тільки об'єктивну інформацію щодо фізичних кондицій, самооцінки фізичного розвитку, але й підвищують мотивацію до використання різних видів рухової активності в урочних та позаурочних заняттях;

- вперше визначено прогностичну модель здоров'я та фактори індивідуального його ризику у дівчат та хлопців середнього шкільного віку з урахуванням рухової активності та інших супутніх чинників;

- вперше визначено модель формування безпечного та здорового освітнього середовища для надання якісних освітніх послуг, популяризації рухової активності, збереження здоров'я учнів та формування у них навичок

здорового способу життя; стан умов освітнього середовища для реалізації модульного підходу на уроках фізичної культури в закладах загальної середньої освіти різної територіальної локації;

- вперше визначено: динаміку мотиваційних пріоритетів до різних видів рухової активності школярів з 5-го по 9 клас, яка змінюється залежно від організаційно-методичних засад фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти; лімітуючі і стимулюючі фактори до занять різними видами рухової активності в системі урочних і позаурочних занять для різних вікових груп школярів 5-9 класів, які мешкають в міській і сільській місцевості; структуру мотивів та інтересів школярів 11-15 років до занять руховою активністю в урочних та позаурочних формах, яка змінюється у процесі вікового розвитку, статевої належності й територіальної локації; ступінь впливу комунікативних складових, конфігурації сімейних виховних чинників на формування інтересу дітей середнього шкільного віку до рухової активності;

- отримані дані розширили уявлення про рухову активність учнів середніх класів в умовах освітнього середовища за комплексом показників серед яких: виконання ранкової гімнастики; пересування до школи пішки чи транспортом; активність на уроках; відповіді на уроках коло дошки та стоячи; виконання фізкультурних хвилинок; активності на перервах; залученість і активність на уроках фізичної культури; участь у шкільних або позашкільних спортивних секціях; прогулянки на свіжому повітрі;

- отримали подальший розвиток дані: про значущі чинники, які впливають на вибір видів рухової активності в позашкільних закладах фізкультурно-спортивного напрямку; щодо соціальних та педагогічних чинників (проведення вільного часу в контексті активного та пасивного відпочинку, ставлення до занять фізичною культурою, спортивної компетентності) для здійснення організованих заходів, спрямованих на залучення дітей до занять руховою активністю; щодо рівня самооцінки фізичного розвитку особистості учнів середнього шкільного віку (за складовими: здоров'я, координація рухів, фізична активність, структурність тіла, спортивні здібності, фізичне «Я», зовнішній вигляд, сила, гнучкість, витривалість) для здійснення організованих заходів, спрямованих на залучення їх до занять руховою активністю.

Практична значущість полягає в тому, що розроблені організаційно-педагогічні умови, які дозволяють здійснювати освітній процес з вирішенням поставлених завдань, у тому числі - формування ціннісного ставлення до фізичної культури і спорту у підлітків.

Результати дослідження можуть бути використані вчителями фізичної культури закладів загальної середньої освіти, тренерами спортивних секцій, керівниками гуртків, координаторами активних парків.

Основні положення, висновки та результати дослідження впроваджено:

– у практику діяльності опорного закладу освіти «Волошинівського ліцею імені героя України Руслана Лужевського» Баришівської селищної ради (акт впровадження від 8 вересня 2023 р.) (Додаток В);

– у практику діяльності Чернівецького ліцею № 18 Чернівецької міської ради (акт впровадження від 2 жовтня 2023 р.) (Додаток Г);

– у програмі заходів фізкультурно-оздоровчої діяльності серед населення Київського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» (акт впровадження від 25 вересня 2023 р.) (Додаток Д);

– в освітній процес підготовки студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) Національного університету фізичного виховання і спорту України для вдосконалення змісту навчальних дисциплін «Педагогічна діагностика якості навчання у фізичній культурі» (акт впровадження від 20 лютого 2023 р.) (Додаток Е) і «Теорія і методика фізичного виховання» (акт впровадження від 20 лютого 2023 р.) (Додаток Ж).

Дослідження можуть бути використані вчителями фізичної культури закладів загальної середньої освіти, тренерами спортивних секцій, керівниками гуртків, координаторами активних парків.

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо формування поведінкових орієнтацій у формуванні мотивації до різних видів рухової активності учнів середнього шкільного віку.

Представлений в дисертаційній роботі системний підхід до поставленої проблеми може стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень для впровадження у навчальний процес закладів загальної середньої освіти і науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах вищої освіти спортивного профілю.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 14 наукових публікаціях (зараховуються як 10): 8 статей (зараховуються як 4) у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 5 публікації апробаційного характеру, 1 публікація додатково відображає наукові результати дисертації.

Апробація результатів дисертації. Матеріали дисертаційного дослідження оприлюднені на XIII, XIV, XV Міжнародних конференціях молодих учених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2020, 2021, 2022), I, II Всеукраїнській науковій конференції «Перспективи розвитку фізичної культури і спорту у закладах освіти» (Луцьк, 2022, 2023), Міжнародній науково-практичній конференції «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії» (Дніпро, 2022), науково-практичних конференціях та круглих столах кафедри теорії і методики фізичного виховання (2020–2023).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно проаналізовано літературні посилання та передовий досвід. Також здобувач самостійно на основі проведених наукових розвідок виконував та представив розробку організаційно-методичних умов формування мотивації до різних видів рухової активності учнів середніх класів, які мешкають в міській і сільській місцевості. Всі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають

вимогам МОН України. Побудова логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота Мамедової Інни Степанівни на тему: «Формування мотивації учнів середніх класів до різних видів рухової активності в системі фізичного виховання» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Мамедової Інни Степанівни «Формування мотивації учнів середніх класів до різних видів рухової активності в системі фізичного виховання» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання стосовно організаційно-методичних умов формування мотивації до різних видів рухової активності учнів середніх класів, які мешкають в міській і сільській місцевості, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Мамедовій Інні Степанівні ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Мамедової Інни Степанівни з метою присудження їй ступеня доктора філософії у такому складі: **голова спеціалізованої вченої ради:** Андрєєва Олена Валеріївна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувачка кафедри здоров'я фітнесу

та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України;
рецензент: Марченко Оксана Юріївна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, декан факультету здоров'я, фізичного виховання та туризму Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Пальчук Марія Борисівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Москаленко Наталія Василівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор з наукової діяльності Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту;

опонент: Пангелова Наталія Євгенівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувачка кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

Олена АНДРЕЄВА

Д.фіз.вих., професор

Оксана МАРЧЕНКО

К.фіз.вих., доцент

Марія ПАЛЬЧУК

Голова засідання,
 д.фіз.вих., доцент

Людмила ДОЛЖЕНКО

Підписи Андрєєвої О., Марченко О., Пальчук М., Долженко Л. засвідчую

Учашимок Відрізу здоров'я Микола Умисок А.В.

